

B E S Z Á M O L Ó

a Fővárosi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet jubiláris munkaértekezletéről

A Fővárosi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet fennállásának 100 éves évfordulója megünneplésére 1973. november hó 1-én ünnepi munkaértekezletet tartott.

A munkaértekezleten megjelentek a Fővárosi Tanács részéről *Szépövölgyi Zoltán*, a Fővárosi Tanács elnöke, *Csikesz Józsefné* elnökhelyettes, *Zaturetzky Tibor* a Fővárosi Tanács MSZMP pártbizottság titkára, *Horváth Andrásné* a Szakszervezeti Bizottság titkára, a Pestmegyei Tanács részéről *Lakatos Tibor* tanácselnökhelyettes. A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumot *Szilágyi József* osztályvezető képviselte. Részt vettek a Fővárosi Tanács meghívott fősztályvezetői, a társintézetek vezetői, az intézet dolgozói és az intézetből nyugállományba vonult dolgozók is.

A munkaértekezletet *Csikesz Józsefné* tanácselnök helyettes nyitotta meg, majd *Vajda Ödön* az intézet igazgatója emlékezett meg a 100 éves intézetről:

Pest, Buda és Óbuda még az önálló városok életét éltek, amikor Pest város tanácsában felmerült annak szükségessége, hogy a polgárok érdekében a forgalomba hozott élelmiszereket szakemberrel megvizsgáltsák. Erre a feladatra *Molnár Jánost*, a Rókus Kórház gyógyszerészét kérték fel. Ő a feladatot kellő körültekintéssel és eredményességgel látta el, ami figyelembe véve az akkori analitikai módszereket – valóban komoly teljesítmény volt.

1872. évben született meg a törvény a három testvérváros egyesítéséről, s amikor az egyesítés egy évvel később meg is történt, az új főváros tanácsa szükségessé látta, hogy a már megkezdett munkát rendezettebb formában folytassák. Ezért megbízták a Reáltanoda utcai főreáliskola kémia tanárát, *Balló Mátyást*, hogy – egyenlőre az iskolai laboratóriumban – szervezze meg a főváros ellenőrzését, mint fővárosi vegyész. Az 1973. év tehát az Intézet születési évének tekintendő, habár akkor még csak egy vegyész alkotta az iskolai laboratóriummal az Intézetet is.

Balló Mátyásnak nagy, de hálás feladatot szabtak. Nem volt élelmiszertörvény, nem voltak kidolgozott élelmiszeranalitikai módszerek, eljárás a hamisítók, minőségrontók megbüntetésére. Ezt a feladatot nagy buzgalommal és sikerrel látta el, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává, több külföldi társaság pedig tiszteletbeli tagjává választotta eredményes munkája elismeréséül.

Nyugdíjba vonulása után *Rözsényi Iván* vette át az Intézet vezetését. Munkássága fontosságát aláhúzta az a körülmény, hogy a vezetése alatt eltelt időre esett az első világháború, s ezért az élelmiszerhiány miatt megszorított visszaélések következtében fokozni kellett az ellenőrzési tevékenységet.

Az egyre jobban fejlődő élelmiszeripar ellenőrzése egyre speciálisabb vizsgálatokat igényel. A helyzetet súlyosbította az is, hogy az élelmiszeripar a fővárosban gyorsabban fejlődött, mint vidéken.

A második világháború és az azt követő idők nehézségeit már *Hunkár Béla*, majd *Lindner Elek* igazgatóknak kellett megoldaniuk. Munkájukat ugyan könnyebbé tette az élelmiszeranalitika fejlődése, de ugyanakkor a hamisítások, visszaélések körmönfontabb módja bonyolultabbá tette az ellenőrzést.

A megemlékezés után az Elnöki Tanács nevében Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke a Munkaérdemrend arany fokozata kitüntetését adta át Vajda Ödön igazgatónak, a Munkaérdemrend ezüst fokozatát pedig Ojtozy Kristófné és Gál Ilona osztályvezetőknek.

A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi miniszter részéről Szilágyi József osztályvezető az intézet három dolgozóját tüntette ki az „Élelmiszeripar Kiváló Dolgozója” kitüntetéssel.

A társintézetek nevében Hertelendi György, a zalaegerszegi Megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet igazgatója köszöntötte a jubiláló intézetet és kifejezte azt a kívánságát, hogy az intézetek közötti együttműködés az elkövetkező években is virágzó legyen.

A munkaértekezlet Csikesz Józsefné zárszavával ért véget, aki az intézet további eredményes munkájához sok sikert kívánt.

LÓRÁNT BÉLA

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

SEYFARTH, W. és WESENBERG, J.:

Technológiai rektifikációs problémák vizsgálata gabonapárlókban. I. A gabonapárlatban levő fermentációs melléktermékek analitikájáról.

(Untersuchung technologischer Rektifikationsprobleme in der Kornbrennerei. I. Zur Analytik der Gärungsnebenbestandteile in Kornrektifikaten.)

Die Lebensmittel Industrie, 20, 174, 1973.

A gabonapárlás speciális problémái átfogó elemzést igényelnek. A technológiai paraméterek megállapítása a melléktermékek vizsgálatával szorosan összefügg. Ezek az anyagok – amelyek a harmonikus aromaösszetétel biztosítását szolgálják – a következő vegyületesoportokba sorolhatók be: magasabb szénatom-számú alifás alkoholok, rövid és közepes lánc-hosszúságú szabad monokarbonsavak, észterek, aldehidek és ezek acetátjai, kénvegyületek (merkaptánok és tioéterek), összetettebb anyagok (pl. heterociklusos vegyületek).

A vizsgálatokat érzékszervi analízis, hagyományos kémiai és finomanalitikai módszerekkel végezték el, az utóbbin belül spektroszkópiai, kromatográfiás, papirkromatográfiás és vékonyréteg kromatográfiás eljárásokat ismertettek.

Szabó A. (Győr)

SEYFARTH, W., és WESENBERG, J.:

Technológiai rektifikációs problémák vizsgálata gabonapárlókban. 2. Alacsony szénatom-számú alkoholok és észterek gázkromatográfiás meghatározása gabonapárlatokban

(Untersuchung technologischer Rektifikationsprobleme in der Kornbrennerei. 2. Bestimmung der niederen Alkohole und Ester in Korndestillaten mittels Gaschromatographie.)

Die Lebensmittel Industrie, 20, 219, 1973.

A szerzők rövid összefoglalást adnak a könnyen illó fermentációs termékek gázkromatográfiás meghatározására.